

Borislav Jovanović

O ZBIRCI PJESAMA *EFEKAT LEPTIRA* Tanje Kragujević :

MINIJATURNA SIMBOLIKA UNIVERZUMA

Tanja Kragujević je prepoznatljiv znak jugoslovenskog i post-jugoslovenskog pjesništva već skoro pet decenija. Znak koji ima svoju trajnost kao što je ima i zbirka *EFEKAT LEPTIRA*. Riječ je o jednoj od onih knjiga koje afirmišu najbolja svojstva poezije moderne ili postmoderne, svejedno. Nema ništa efektnije i neposrednije za obrazloženje kvaliteta ove zbirke pjesama od poziva na njen naslov i njegovog proširenja na istoimenu pjesmu u kojoj je i centralni stih cijele ove poetske amblematike koji glasi: *EFEKAT LEPTIRA JE S T I H*.

To je, zapravo, cijela jedna definicija kako autopoetike tako i poezije uopšte. Mnogo sažetosti, mnogo razlistane lirske imanentnosti, mnogo simbolike; iscijedenog iskustva, mnogo otvorenih vrata novoj pjesmi umjesto, upravo, pročitane; mnogo lirske metafizike; te kristalizacije ne samo lirskog već i supstitucije za filozofsku i aksiološku percepciju svijeta. Efekat leptira kao efekat ljepote, efekat leptira kao efekat smrti, efekat leptira kao efekat poezije, efekat leptira kao efekat bljeska i nestanka u vasioni; efekat leptira kao misao koju imamo ali koja uvijek nedostaje. Efekat leptira kao efekat Tanje Kragujević.

Dakle, riječ je o zaokruženom pjesničkom koncepta kojim se preko minijaturne simbolike - leptira i njegove sudbine - stiže do univerzuma. Tanja Kragujević je asimilovala senzibilitet savremenosti i sačuvala svevremenost poetskog bića i njegove misije. Samo one pjesme i ona poezija za koju ne znate kuda će vas odvesti gradeći svoje semantičke dubine jeste dobra poezija. Riječ je o poeziji koja generiše čistu poeziju što ne znači da je izvan konteksta ljepote i tragike svijeta i vremena čiji smo svjedoci.

Poezija Tanje Kragujević ima svoje korijene u najboljoj tradiciji jugoslovenske poezije druge polovine prošlog vijeka ali i konekciju sa srednjeveropskom književnošću, odnosno pjesništvom. *Telemahu nema ko da piše* – kaže pjesnikinja u ovoj zbirci. No, ima, ipak ko da piše Odisejevom sinu – upravo je to Tanja Kragujević

Spoznanje ove zbirke pjesama još jedanput mi nameće misao da više ne bi trebalo dijeliti poeziju na modernu i nemodernu i ostale teorijske posfestume i finese, već na poeziju i nepoeziju. Na poeziju koja je istovremeno i klasična i moderna. Dakle poezija, kao metamorfoza naših refleksivnih opsesija ili ima ili nema svoj elitni, univerzalni diskurs. Poezija, ako to jeste, isijava estetsku komunikaciju, nepoezija je svaštarnica.

Imati pravo na svoju riječ, na svoju misao, I iskonsku potrebu za njom je kao imati pravo na svoju kosmogoniju, na svoju unutrašnju biblioteku, svoju enciklopediju nepoznatog, svoj unutrašnji lavirint i svoju sveukupnu pjesničku zbirku. Svoje zlatno runo. Imati privilegiju na artističku riječ je ravno sebi sebe iz jednog iskustva u drugo. A sve nam se na kraju svih krajeva svede na riječ, odnosno, na poeziju.

Na poeziju koju po kozna koji put u svom ključu kao i u zbirci *EFEKAT LEPTIRA*, nudi poetesa Tanja Kragujević. Riječ je o poeziji koja ima svoje korijene u bivše jugoslovenskom pjesničkom modernizmu šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog vijeka i svoju duhovnu konekciju sa srednjeevropskom književnošću, odnosno, pjesništvom. Ovđe je biće leptira u biću poezije. Sve je posuto prahom sa leptirovih krila i sve odlazi u drhtaj i vječitu tišinu.

Borislav Jovanović, 5.septembar, 2017.

RVP, Bijelo Polje